

Република Србија
УСТАВНИ СУД
Број: IУо-24/2020
15.06. 2022. године
Београд

АДВОКАТСКА КОМОРА НИШ
Бр.: 1495/2022
Датум: 21.06.2022
Ниш, Генерала Боже Јанковића бр. 1/19

Уставни суд у саставу: председник Снежана Марковић и судије Гордана Ајншпилер Поповић, Татјана Ђуркић, Весна Илић Прелић, др Драгана Коларић, др Тамаш Корхеџ (Korhecz Tamás), Мирослав Николић, др Владан Петров, др Наташа Плавшић, др Јован Ђирић, др Милан Шкулић и др Тијана Шурлан, на основу члана 167. став 1. тачка 5. Устава Републике Србије, на седници одржаној 19. маја 2022. године, донео је

О Д Л У К У

1. Утврђује се да одредба члана 38. став 8, одредница 9. у делу наслова који гласи: „Дисциплинска одговорност и“, члан 164, пододредница „9.7. Повреде дужности и угледа адвоката“ и одредбе чл. 194. до 197. Статута Адвокатске коморе Ниша („Службени лист града Ниша“, број 96/19-пречишћен текст), нису у сагласности са Уставом и законом.
2. Одбацује се захтев за обуставу извршења појединачног акта, односно радње предузете на основу одредаба Статута из тачке 1.

Образложење

Уставном суду поднета је заједничка иницијатива 21 адвоката за покретање поступка за оцену уставности и законитости одредаба члана 196. став 2. тач. 47. до 49. Статута наведеног у изреци. Оцена уставности је захтевана у односу на одредбе чл. 21, 46. и 84. Устава, а оцена законитости у односу на члан 75. став 2. Закона о адвокатури, због тога што су оспореним Статутом прописане теже повреде дужности адвоката мимо оних прописаних Статутом Адвокатске коморе Србије чиме су, по мишљењу иницијатора, прекорачена законска овлашћења Адвокатске коморе Ниша. Како се таквим прописивањем адвокати те коморе „другачије третирају у односу на адвокате других комора“, а Република Србија је јединствено тржиште на коме сви имају једнак правни положај, то је захтевана оцена уставности у односу на одредбе чл. 21. и 84. Устава, а с обзиром на садржину прописаних тежих повреда дужности захтевана је оцена уставности и у односу на члан 46. Устава који гарантује слободу мишљења и изражавања. Предложена је и обустава извршења појединачног акта или радње предузете на основу оспореног акта.

Овом предмету (IУо-24/2020), на основу члана 43. Пословника о раду Уставног суда („Службени гласник РС“, број 103/13) припојен је део иницијативе из предмета IУо-54/2020 у коме су (поред одредаба чл. 20, 27, 45. и члана 49. став 2.) оспорене и одредбе члана 195. став 2. тач. 3. и 4. и члана 196.

став 2. тачка 29. и тач. 47. до 49. Статута Адвокатске коморе Ниша, које се односе на прописивање „нових“ лакших и тежих повреда дужности адвоката и адвокатских приправника, јер је то у искључивој надлежности Адвокатске коморе Србије. Оцена уставности је захтевана у односу на одредбе чл. 21. и 46, члана 84. став 2. и члана 195. Устава, а оцена законитости у односу на одредбе члана 70. став 2. и члана 75. став 1. Закона о адвокатури.

Адвокатска комора Ниша, као доносилац оспореног Статута, у одговору на наводе иницијативе истиче да оспореним одредбама Статута није извршено прописивање нових лакших и тежих повреда дужности адвоката јер су „радње које се наведеним одредбама инкриминишу, већ инкриминисане одговарајућим одредбама Статута Адвокатске коморе Србије, или су у вези са тим одредбама и одредбама Кодекса професионалне етике адвоката којима се прописује однос према другим адвокатима, адвокатској комори и иступање у јавности“, а конкретизовање појединих радњи и њихово издвајање, по њиховом мишљењу, не може представљати прописивање нових повреда дужности, односно инкриминације.

У спроведеном поступку Уставни суд је констатовао:

Оспореним Статутом Адвокатске коморе Ниша („Службени лист града Ниша“, број 96/19-пречишћен текст) уређују се задаци, послови, унутрашња организација Адвокатске коморе Ниша, избор и делокруг органа, начин вршења јавних овлашћења и друга питања од значаја за рад Адвокатске коморе Ниша. У „Глави III. Органи Адвокатске коморе Ниша“ у одредници „5. Дисциплински органи“ одредбом члана 38. став 8. Статута прописано је да адвокати и адвокатски приправници дисциплински одговарају за лакше и теже повреде дужности и угледа адвокатури, које се уређују Законом о адвокатури, Статутом Адвокатске коморе Србије и овим статутом, а у „Глави V. Јавна овлашћења“ у одредници „9. Дисциплинска одговорност и дисциплински поступак“ одредбама чл. 164. до 205. прописано је да су адвокати и адвокатски приправници дужни да се одговорно, стручно и савесно баве адвокатуром и чувају углед адвокатури, а да за повреде дужности и за нарушавање угледа адвокатури, адвокати и адвокатски приправници одговарају дисциплински, према одредбама Закона о адвокатури, Статута адвокатске коморе Србије, овог статута и Кодекса професионалне етике адвоката (члан 164.). Одредбама чл. 194. до 197. у пододредници „9.7. Повреде дужности и угледа адвоката“ прописано је да повреде дужности адвоката могу бити теже и лакше (члан 194.). Одредбом члана 195. став 1. Статута прописано је да су лакше повреде дужности и угледа адвокатури нарушавање дужности и угледа адвокатури мањег значаја, а одредбама члана 195. став 2. тач. 1. до 4. прописане су лакше повреде дужности адвоката. Одредбама члана 196. Статута прописано је да се под тежом повредом дужности адвоката и угледа адвокатури сматра нарушавање дужности и угледа адвокатури прописаних законом, Статутом адвокатске коморе Србије, овим статутом и Кодексом професионалне етике адвоката, док су одредбама члана 196. став 2. тач. 1. до 49. прописане теже повреде дужности адвоката. Одредбама члана 197. Статута прописано је да се за лакше повреде дужности и угледа адвокатури може изрећи опомена или новчана казна, а за теже повреде новчана казна или мера брисања из именика адвоката.

Уставом Републике Србије је утврђено да је правни поредак јединствен (члан 4. став 1.), да су пред Уставом и законом сви једнаки, да је забрањена свака дискриминација непосредна или посредна, по било ком основу (члан 21. ст. 1. и 3.), да правну помоћ пружају адвокатура, као самостална и

независна служба, и службе правне помоћи које се оснивају у јединицама локалне самоуправе, у складу са законом (члан 67. став 2.), да сви подзаконски општи акти Републике Србије, општи акти организација којима су поверена јавна овлашћења, политичких странака, синдиката и удружења грађана и колективни уговори морају бити сагласни закону (члан 195. став 1.).

Законом о адвокатури („Службени гласник РС“, бр. 31/11 и 24/12-Одлука УС) којим се уређују, поред осталог, адвокатска служба, те права, обавезе и одговорности адвоката и адвокатских приправника и организација и рад адвокатских комора (члан 1.), прописано је: да су Адвокатска комора Србије и адвокатске коморе у њеном саставу самосталне и независне професионалне организације адвоката, основане у складу са законом и Статутом Адвокатске коморе Србије, које су надлежне за вршење јавних овлашћења и обављање послова од општег интереса, у складу са овим законом и својим статутом (члан 63. став 1.); да у Републици Србији постоји Адвокатска комора Србије са седиштем у Београду, за територију Републике Србије, у чијем саставу је Адвокатска комора Ниша, са седиштем у Нишу (члан 64. став 1. тачка б)); да Адвокатска комора Србије и адвокатске коморе у њеном саставу имају као јавно овлашћење одлучивање о покретању и вођењу дисциплинског поступка против адвоката или адвокатског приправника, о њиховој дисциплинској одговорности и о изрицању дисциплинских мера (члан 65. став 1. тачка 7)); да су адвокатске коморе у саставу Адвокатске коморе Србије у првом степену надлежне за јавна овлашћења из става 1. тачка 7), а да је Адвокатска комора Србије надлежна, као другостепени орган, и за јавно овлашћење из става 1. тачка 7) (члан 65. ст. 2. и 3.); да Адвокатска комора Србије и адвокатске коморе у њеном саставу доносе статут и друга општа акта (члан 66. тачка 1)); да статут Адвокатске коморе Србије мора бити у сагласности са овим законом, а статут адвокатске коморе у саставу Адвокатске коморе Србије мора бити у сагласности са овим законом и Статутом Адвокатске коморе Србије (члан 70.). Одредбама чл. 75. до 83. Закона у глави „VIII. Дисциплинска одговорност и престанак права на бављење адвокатуром“ прописано је да су адвокати и адвокатски приправници одговорни за стручно и савесно бављење адвокатуром и чување њеног угледа (члан 75. став 1.), да адвокати и адвокатски приправници дисциплински одговарају за лакше и теже повреде дужности и угледа адвокатуре које се уређују Статутом Адвокатске коморе Србије (члан 75. став 2.). У одредби члана 75. став 3. Закона прописано је да се под тежом повредом дужности и угледа адвокатуре сматра нарушавање дужности и угледа адвокатуре прописаних законом, Статутом Адвокатске коморе Србије и кодексом, да би у истој одредби Закона било наведено шта се нарочито сматра под тежом повредом дужности и угледа адвокатуре, а у ставу 4. истог члана, шта је лакша повреда дужности и угледа адвокатуре. Одредбом члана 76. став 5. Закона прописано је да се организација, састав, надлежност, начин одлучивања дисциплинских органа и дисциплински поступак ближе уређују статутом адвокатске коморе. Одредбом члана 77. став 2. Закона прописано је да се за лакше повреде дужности адвоката и угледа адвокатуре може изрећи опомена или новчана казна, а у ставу 4. истог члана да се за теже повреде дужности адвоката и угледа адвокатуре може изрећи новчана казна или мера брисања из именика адвоката. Одредбом члана 77. став 8. Закона прописано је да се Статутом Адвокатске коморе Србије утврђују лакше повреде дужности и угледа адвокатуре за које се може изрећи новчана казна, теже повреде дужности за које се може изрећи мера брисања из именика адвоката и услови под којима се изречена казна може условити. Одговорност адвокатских приправника уређена је тако што је у

одредби члана 82. Закона прописано да се одредбе о дисциплинској одговорности адвоката сходно примењују и на адвокатске приправнике.

Статутом Адвокатске коморе Србије („Службени гласник РС“, бр. 85/11, 78/12 и 86/13), којим се уређују задаци и послови, унутрашња организација Адвокатске коморе Србије, избор и делокруг њених органа, начин вршења јавних овлашћења и друга питања од значаја за рад Адвокатске коморе Србије и адвокатских комора у њеном саставу, у одредби члана 40. став 8. прописано је да адвокати и адвокатски приправници дисциплински одговарају за лакше и теже повреде дужности и угледа адвокатуре, које се уређују Законом о адвокатури и Статутом Адвокатске коморе Србије. Одредбом члана 127. тачка 7) Статута прописано је да Адвокатска комора Србије и адвокатске коморе у њеном саставу имају као јавно овлашћење – одлучивање о покретању и вођењу дисциплинског поступка против адвоката или адвокатског приправника, о њиховој дисциплинској одговорности и о изрицању дисциплинских мера. Одредбама чл. 197. до 242. Статута прописана је дисциплинска одговорност и дисциплински поступак и то тако што је одредбама члана 197. ст. 1. и 2. Статута прописано да су адвокати и адвокатски приправници дужни да се одговорно, стручно и савесно баве адвокатуром и чувају углед адвокатуре (став 1.), да за повреде дужности и за нарушавање угледа адвокатуре, адвокати и адвокатски приправници одговарају дисциплински, према одредбама Закона о адвокатури, овог статута и Кодекса професионалне етике адвоката (став 2.). Одредбама чл. 239. до 242. Статута прописане су повреде дужности и угледа адвоката тако што је у одредбама члана 240. прописано које су то лакше повреде дужности и угледа адвокатуре (став 1.) и таксативно наведене лакше повреде дужности адвоката (став 2. тач. 1. и 2.). У одредби члана 241. став 1. Статута прописано је да се под тежом повредом дужности адвоката и угледа адвокатуре сматра нарушавање дужности и угледа адвокатуре прописаних законом, Статутом Адвокатске коморе Србије и Кодексом професионалне етике адвоката, док су у ставу 2. у тач. 1. до 44. члана 241. таксативно наведене теже повреде дужности адвоката. У одредби члана 242. Статута прописано је да се за лакше повреде дужности и угледа адвокатуре може изрећи опомена или новчана казна, а за теже повреде може се изрећи новчана казна или мера брисања из именика адвоката. Одредбом члана 270. став 5. Статута прописано је да се на адвокатског приправника сходно примењују одредбе Закона о адвокатури, овог статута и Кодекса професионалне етике адвоката о дужностима и дисциплинској одговорности адвоката.

Из наведених одредаба Устава и Закона о адвокатури произлази да је законодавац, у складу са уставним овлашћењем, уређујући адвокатску службу уредио обавезе и одговорности адвоката и адвокатских приправника и организацију и рад адвокатских комора, прописао одговорност адвоката и адвокатских приправника за стручно и савесно бављење адвокатуром и чување њеног угледа, прописао шта се сматра тежом повредом дужности и угледа адвокатуре, док је прописивање лакших и тежих повреда дужности и угледа адвокатуре за које се може изрећи новчана казна, односно мера брисања из именика адвоката препустио надлежности Адвокатске коморе Србије.

Законом је адвокатска комора у саставу Адвокатске коморе Србије овлашћена да статутом уреди организацију, састав, надлежност, начин одлучивања дисциплинских органа и дисциплински поступак, те да на основу јавног овлашћења одлучује о покретању и вођењу дисциплинског поступка против адвоката или адвокатског приправника и о изрицању дисциплинских мера.

Адвокатска комора Србије је Статутом уредила дисциплинску одговорност адвоката и адвокатских приправника, прописала повреде дужности и угледа адвоката и теже и лакше повреде дужности адвоката.

Оспореним Статутом Адвокатска комора Ниша уредила је не само дисциплински поступак, већ и дисциплинску одговорност адвоката и адвокатских приправника прописујући у члану 38. став 8. Статута да адвокати и адвокатски приправници дисциплински одговарају за лакше и теже повреде дужности и угледа адвокатури које се уређују Законом о адвокатури, Статутом Адвокатске коморе Србије и овим статутом, да би у одредници „9. Дисциплинска одговорност и дисциплински поступак“, у одредби члана 164. Статута прописала да су адвокати и адвокатски приправници дужни да се одговорно, стручно и савесно баве адвокатуром и чувају углед адвокатури, а да за повреде дужности и за нарушавање угледа адвокатури, адвокати и адвокатски приправници одговарају дисциплински, према одредбама Закона о адвокатури, Статута адвокатске коморе Србије, овог статута и Кодекса професионалне етике адвоката. Одредбама чл. 194. до 197. у пододредници „9.7. Повреда дужности и угледа адвоката“ прописано је какве могу бити повреде дужности адвоката (члан 194.), шта су и које су лакше повреде дужности адвоката, а шта су и које су теже повреде и дужности адвоката и угледа адвокатури (чл. 195. и 196.) и прописане су санкције за лакше и теже повреде дужности и угледа адвокатури (члан 197.).

Иницијативом се оспоравају одредбе члана 195. став 2. тач. 3. и 4. и члана 196. став 2. тачка 29. и тач. 47. до 49. Статута Адвокатске коморе Ниша.

С обзиром на то да Закон установљава одговорност адвоката и адвокатских приправника за стручно и савесно бављење адвокатуром и чување њеног угледа и дисциплинску одговорност за повреде дужности и угледа адвокатури, препуштајући Статуту Адвокатске коморе Србије да уреди лакше и теже повреде дужности и угледа адвокатури, утврђујући за које се лакше повреде дужности и угледа адвокатури може изрећи новчана казна, теже повреде дужности за које се може изрећи мера брисања из именика адвоката и услове под којима се изречена казна може условити, Уставни суд налази да, сагласно овим законским решењима, Адвокатска комора Ниша није овлашћена да својим Статутом уређује наведена питања, јер се она уређују искључиво Законом и Статутом Адвокатске коморе Србије. Из наведених разлога Уставни суд је утврдио да одредбе члана 195. став 2. тач. 3. и 4. и члана 196. став 2. тачка 29. и тач. 47. до 49. Статута Адвокатске коморе Ниша нису у сагласности са законом. Последично, несагласност општег акта са законом представља и несагласност са чланом 195. став 1. Устава.

Како у поступку оцењивања уставности и законитости Уставни суд, сагласно члану 54. став 1. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, бр. 109/07, 99/11, 18/13 – Одлука УС, 40/15 – др. закон и 103/15), није ограничен захтевом иницијатора, то је Суд оценио да нису у сагласности са Уставом и законом ни одредба члана 38. став 8, одредница 9. у делу наслова који гласи: „Дисциплинска одговорност и“, члан 164, пододредница „9.7. Повреде дужности и угледа адвоката“ и одредбе чл. 194. до 197. Статута Адвокатске коморе Ниша, јер такође уређују дисциплинску одговорност адвоката, и са оспореним одредбама истог статута чине правну и логичку целину.

Имајући у виду да о овим питањима Уставни суд већ има заузет став (видети Одлуку Уставног суда IУо-213/2019 од 3. децембра 2020. године („Службени гласник РС“, број 159/20)) и да је у току претходног поступка правно стање потпуно утврђено, као и да су прикупљени подаци пружили поуздан основ

за одлучивање у овом делу, Уставни суд је, сагласно члану 53. став 3. Закона о Уставном суду, одлучио без доношења решења о покретању поступка.

С обзиром на то да одредба члана 38. став 8, одредница 9. у делу наслова који гласи: „Дисциплинска одговорност и“, члан 164, пододредница „9.7. Повреде дужности и угледа адвоката“ и одредбе чл. 194. до 197. предметног Статута Адвокатске коморе Ниша нису у сагласности са Уставом и законом, Суд је одлучио као у тачки. 1. изреке.

Имајући у виду да је Суд донео кончану одлуку у овом уставносудском предмету, захтев за обуставу извршења појединачног акта или радње предузете на основу оспорених одредаба Статута одбацио је, сагласно одредби члана 56. став 3. Закона о Уставном суду, како је одлучено у тачки 2. изреке.

Сагласно свему изнетом и одредбама члана 42а став 1. тачка 2), члана 45. тач. 1) и 4) и члана 46. тачка 3) Закона о Уставном суду и члана 89. Пословника о раду Уставног суда, Уставни суд је донео Одлуку као у изреци.

На основу члана 168. став 3. Устава, одредба члана 38. став 8, одредница 9. у делу наслова који гласи: „Дисциплинска одговорност и“, члан 164, пододредница „9.7. Повреде дужности и угледа адвоката“ и одредбе чл. 194. до 197. Статута Адвокатске коморе Ниша наведеног у изреци престају да важе даном објављивања Одлуке Уставног суда у „Службеном гласнику Републике Србије“.

ПРЕДСЕДНИК
УСТАВНОГ СУДА
Снежана Марковић, с.р.

За тачност отправака:

